SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:854

av Matilda Ekeblad (M)

Stärkt skydd för personer som utsätts för olaga förföljelse

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över straffskalan för brottet olaga förföljelse i syfte att höja minimi- och maxstraffen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att utveckla och stärka Kriminalvårdens behandlingsinsatser för personer dömda för olaga förföljelse och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Olaga förföljelse, det som ofta benämns som stalkning i den dagliga debatten, är ett brott som kan få allvarliga och långvariga konsekvenser för den som drabbas. För den som blir utsatt innebär det inte bara enstaka trakasserier eller hot, utan en systematisk kränkning av den personliga friheten.

Den som utsätts tvingas ofta förändra sina rutiner, undvika vissa platser, begränsa sitt sociala liv eller leva med en ständig oro för att förövaren ska dyka upp igen. De får begränsa sina liv för att någon annan passerar alla tillåtna gränser.

I praktiken blir det ofta den utsatta personen som får anpassa sitt liv medan gärningspersonen tillåts fortsätta sin förföljelse. Det bör inte vara acceptabelt i en rättsstat och utgångspunkten ska alltid vara att människor ska kunna leva sina liv i trygghet och frihet utan att tvingas begränsa sig på grund av en annan person.

Trots konsekvenser som olaga förföljelse kan medföra speglar dagens straffskalor inte fullt ut brottets allvar. Trakasserier, hot och kränkningar under lång tid kan orsaka psykisk ohälsa, försämrad livskvalitet och omfattande inskränkningar i den personliga friheten. Strafflagstiftningen bör därför bättre avspegla den skada som brotten orsakar. Den som medvetet och upprepat berövar en annan människa hennes trygghet och frihet ska möta kännbara konsekvenser från samhällets sida Både minimistraffet och maxstraffet bör höjas för att markera brottets allvar, stärka brottsoffrens ställning och säkerställa att påföljderna bättre motsvarar den skada som brottet orsakar.

Samtidigt är straffskärpningar inte tillräckliga på egen hand. Återfallsrisken bland personer som gjort sig skyldiga till olaga förföljelse är hög. Om samhället på allvar ska minska risken för nya brott krävs också en effektiv behandling. I dag saknas det tydligt utvecklade och etablerade behandlingsmetoder riktade till denna grupp. Kriminalvården bör därför ges i uppdrag att utveckla och implementera evidensbaserade behandlingsinsatser för personer dömda för olaga förföljelse. Längre straff kan dessutom skapa bättre förutsättningar för att sådana insatser ska få genomslag.

Ingen människa ska behöva gömma sig, byta livsmönster eller avstå från vardagliga aktiviteter på grund av rädsla för en förföljare. Samhällets uppgift är att skydda den som utsätts och tydligt markera mot den som begår brottet. Därför bör straffen för olaga förföljelse skärpas och Kriminalvårdens arbete för att motverka återfall stärkas.

Matilda Ekeblad (M)